

NAMEN NOEMEN: DIFFERENTIATIE 3^e LEERJAAR / GROEP 5

Een broer? Een broek? Een boek? Een koek? Een koe? Een koekoek?

Wat is dat?

Wat lijken die namen toch op elkaar als je ze bekijkt en opleest.

En toch. Wat verschillen deze dingen!

Wie heeft die namen bedacht?

Piet, Pete, Peter, Petra, Pierre, Pierrot, Piedro, Pino, Pinokkio.

Wie zijn ze?

We geven namen, we krijgen namen

We noemen en benoemen, we heten en kijken op als iemand onze naam noemt.

Als een baby 'mama' roept, wil hij aandacht, wil hij dat zijn mama kijkt, wil hij dat ze iets voor hem doet. Hoe meer namen en woorden het jonge kind kent, hoe meer vat het krijgt op zijn leefwereld.

Hoe heet jij?

Je naam is hoe je heet. Met je naam ben je wie je bent.

Je eigen naam en de naam van de anderen spelen een belangrijke rol in je leven.

Je hebt een voornaam (of meerdere voornamen) en een achternaam of familienaam.

Meestal is je roepnaam of koosnaam dezelfde als je voornaam, soms een verkorting ervan, bijvoorbeeld Wim in plaats van Willem, An in plaats van Anna.

'Namen' is dat ook niet een Belgische stad?

What's in a name? Wat zegt een naam?

Vul in:

Mijn voornaam is .....

Mijn roep- of koosnaam is .....

Mijn familienaam is .....

De familienaam van mijn vader is .....

De familienaam van mijn moeder is .....

De voornaam van mama is .....

De voornaam van papa is .....

De familienaam van mijn broers en zussen is .....

De voornamen van mijn broers en zussen zijn .....

1. NAMEN VAN STEDEN, DORPEN EN STREKEN

- Kom je straks?
- Ja, waarheen?
- Wel, daar waar die populieren staan,
aan het kapelletje.

Zulke omschrijving van een plaats, zou vroeger wel eens het begin kunnen geweest zijn van de naam van een nieuw dorpje. 'Populierenkapel' werd misschien wel Poppel of Popkapelle.

Steden ontstonden in de middeleeuwen. Sommige nederzettingen zijn veel ouder. Mensen bleven wonen aan een rivier of een meer om drinkwater te hebben en om te vissen. Veel steden en gemeenten hebben dan ook hun naam ontleend uit opvallende eigenschappen van hun omgeving.

Probeer de namen van deze gemeenten bij de juiste verklaring te zetten:

Amersfoort – Apeldoorn – Breendonk – Cassenbroek – Grobbendonk – Kinrooi
 Knokke-Heist – Lippelo – Neerpelt – Oldebroek – Oostende – Overpelt – Rupelmonde
 Tielrode – Tongerlo – Vilvoorde – Zandvoort

1. Als je in een gemeente woont die eindigt op -lo of -loo of -loon (meervoud van lo), is deze nederzetting waarschijnlijk gegroeid op een open plek in het bos.

.....
 In het moeras of in veengrond, werd de nederzetting dan vaak 'moer' of 'moo' of 'broek' genoemd.

.....
 Een 'donk' of 'donck' was een plaats die wat hoger ligt dan het omringende land. Best handig als er kans was voor overstromingen.

.....
 'Voorde' komt vaak voor in plaatsnamen. Een voorde was een plaats waar je de rivier kon oversteken, een doorwaadbare plaats.

.....
 'Biest' was een plek waar veel biezen groeiden, 'ecke' of 'eke' verwees naar een eikenbos, 'elst' naar een elzenbosje. 'heist' gebruikte men voor struikgewas en 'doorn' als er veel doornstruiken groeiden.

.....
 Staat er '-rode' in de naam van je dorp, dan duidt dit op een plek die gerooid werd om te bebouwen. Rooien is het verwijderen van bomen.

.....
 Sommige dorpen hebben namen die op elkaar gelijken. Bijvoorbeeld Opitter en Neeritter. Ze liggen telkens aan dezelfde waterloop, maar de ene stroomafwaarts en de andere stroomopwaarts.

.....
 'Hende' of 'ende' betekent dat het een verafgelegen plek was.
 'Monde' vertelt dat er een rivier uitmondt in een andere.

Zoek op de landkaart van Nederland of België deze plaatsen op.
 Zoek ook voorbeelden op internet en raadpleeg de websites:
http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_gemeenten
http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Belgische_gemeenten

2. SPREEKWOORDEN, GEZEGDEN, ZEGSWIJZEN...

Een goede naam hebben: beschikken over een fatsoenlijke faam

Zijn goede naam te grabbel gooien: door slecht te leven in opspraak komen

Iemand van naam: bekend zijn

Het kind bij zijn naam noemen: duidelijk zeggen zoals het is

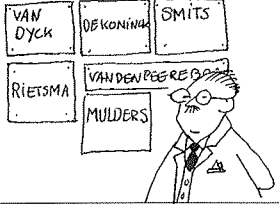
Op iemands naam kopen: met zijn bankrekening of geld betalen

Mijn naam is haas: niets van een zaak (willen) weten

A. Welke van bovenstaande spreekwoorden heeft de tekenaar hier voorgesteld?

Vul eronder de betekenis in.

.....	.....
jib nemoen teh njiz dnik maan	si saah maan njim
	
.....	.....

.....	.....
maan po nepok sdnamei	edeog nebbeh maan nee
	
.....	.....

B. Welk zegswijze past bij volgende verhalen?

De bakker van het dorp heeft veel klanten. Hij is altijd heel verzorgd en beleefd. Dat is nodig, anders blijven de klanten weg. Op een dag viert hij zijn verjaardag en drinkt wat te veel in het dorpscafé. Zingend en waggelend loopt hij door het dorp. De mensen spreken er schande van.

.....

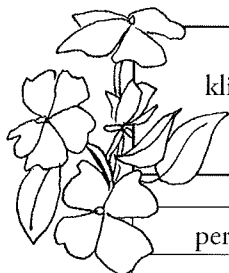
Tante vertelde over de vriendin van haar zoon. Het is de dochter van de notaris, de broer van de burgemeester van het dorp.

.....

3. NAAMWOORDEN: NAMEN VAN PERSONEN, DIEREN EN ZAKEN.

1. Schrijf de naamwoorden in de juiste kolom:

klimop – kameel – krukje – kunstenaar – geluk – giraf – geranium – garagist – geduld
geld – verdriet – vergiet – veldmuis – veldwachter – vlijtig liesje

personen	dieren	planten	voorwerpen	gevoelens
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Denk na over welk lidwoord erbij hoort. Plaats de naamwoorden in de juiste kolom.
Voer nu ook nog eens dezelfde opdracht uit met de woorden 'die' en 'dat'.

de	het
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

die	dat
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. Een samenstelling is een woord dat wordt gevormd door samenvoeging van twee of meer grondwoorden die zelf als zelfstandig woord kunnen optreden.

Als je van twee naamwoorden, één nieuw woord maakt, krijg je een samenstelling. Een bus waarin de postbode je brieven steekt, heet brievenbus. Kleur de woorden die een samenstelling vormen in dezelfde kleur. Je hebt 9 kleuren nodig.

- zebra
- builtje
- water
- veger
- kleuter
- pad
- bloem
- schoorsteen
- juf
- post
- achter
- thee
- worm
- licht
- hout
- zegel
- sport
- bol

4. Een 'bakker' of een 'leerkracht' ken je wel. En ken je ook de volgende beroepen?
Verbind de personen met de passende verklaring. Gebruik zo nodig een woordenboek.

aquanaut	o	o	persoon die dode dieren opzet
aalmoezenier	o	o	duiker die alles onder water onderzoekt
taxichauffeur	o	o	persoon die een taxi bestuurt
heraut	o	o	priester voor gevangenen, in het leger of de jeugdbeweging
taxidermist	o	o	iemand die berichten van de koning bekend maakte
astronaut	o	o	ruimtevaarder

5. Geef het meervoud van deze naamwoorden.
Let op: 8 naamwoorden hebben geen meervoud (singulare tantum)!

enkelvoud	meervoud
dier	.....
vee	.....
fruit	.....
vrucht	.....
geld	.....
munten	.....
muziek	.....
lied	.....

enkelvoud	meervoud
droom	.....
geluk	.....
agent	.....
politie	.....
zand	.....
strand	.....
heelal	.....
maan	.....

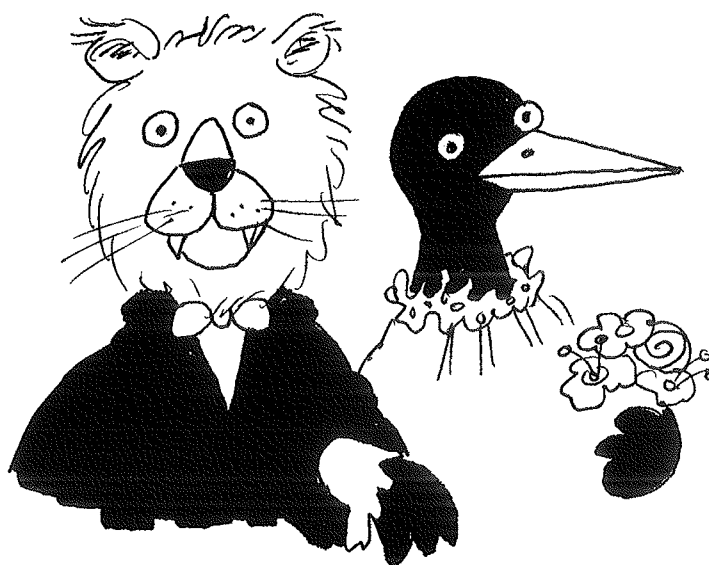
Er bestaan ook naamwoorden zonder enkelvoud : hersenen, mazelen, waterpokken, onkosten, watten, lurven, spaghetti, confetti, Alpen, Pyreneeën...

6. Soms worden namen van dieren, bloemen of steden gekozen als voornaam voor een kind.
Rangschik de volgende voornamen in de juiste kolom:

Trinity – Iris – Linde – Arend – Anemoon – Merel – Hyacint – Amaryllis – Paris – Valencia
Wolf – Dinant – Ever – Wanaka – Mees – Brooklyn – Leo (Latijn voor leeuw) –
Daisy (Engels voor madeliefje)

dieren	planten/bloemen/bomen	namen van steden
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

4. BIJNAMEN, SPOTNAMEN EN KOOSNAMEN.

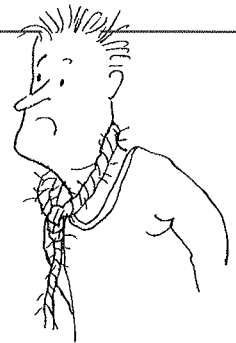
Sommige mensen krijgen een bijnaam. Als die naam beledigend is, wordt dat een spotnaam of zelfs een scheldwoord (rosse, lange, lompe). Een koosnaam (snoezepoes, bolleke) is een bijnaam voor iemand die je leuk vindt.

Sommige inwoners van Belgische of Nederlandse gemeenten kregen ook een bijnaam en soms hangt hieraan een fijn verhaaltje vast.

Kies uit en vul in:

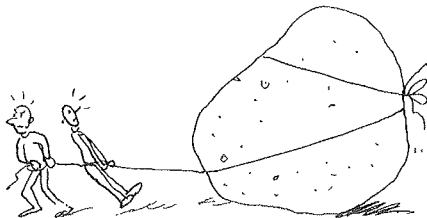
stoeplopers – maneblossers – kwartjeslummels – blauwvingers – torensproeiers –
blauwvoeten – stroppendragers – ajuinen – kiekenfretters – paardendieven – muggen –
schapenkoppen – groenvoeten – keientrekkers – pjeirefretters

Keizer Karel wilde in 1539 de belangrijke inwoners van Gent (België) vernederen door ze in een wit kleed en met een strop rond de hals door de stad te laten stappen omdat ze weigerden belasting te betalen voor de oorlog. De Gentenaren waren echter fier omdat ze in opstand waren gekomen. Velen dragen nu nog steeds stroppen tijdens de Gentse Feesten. Hun spotnaam werd een koosnaam: de .....

De inwoners van Zwolle (Nederland) en Kampen hadden vaak herrie. Toen Zwolle om geld te hebben een klokkenspel moest verkopen aan Kampen, betaalden de inwoners van Kampen met zakken vol vierduitsstukken. De Zwollenaren telden zolang dat hun vingers er blauw van werden. Sindsdien hebben ze de spotnaam: .....

Everard Meyster woonde in 1661 in Amersfoort (Nederland). Hij wedde met zijn vrienden dat hij een aantal domme inwoners zo gek kon krijgen om een enorme zwerfkei van wel 7 ton naar het midden van het dorp te trekken. Het lukte hem, maar de burgemeester was niet blij met deze enorme steen en liet hem begraven.

In 1903 werd het graniet uit de ijstijd weer opgegraven en nu pronkt hij in het plantsoen.

De mensen van Amersfoort dragen de naam:

.....

Hoe de inwoners van Haarlem (Nederland) aan hun spotnaam kwamen, weet men niet precies. Sommigen zeggen dat er heel veel muggen zaten omdat Haarlem bij moerassen en waters ligt. Een ander verhaal beweert dat de brandweerlieden uitrukten omdat er dikke zwarte wolken te zien waren. Er was echter geen brand, het was een grote zwerm muggen. In elk geval is de spotnaam voor de inwoners van Haarlem: .....

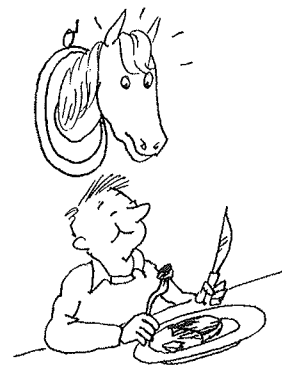

In de nacht van 27 op 28 januari 1687 zag een dronkaard in Mechelen (België) dat de Sint-Romboutstoren in brand stond. Hij sloeg alarm en al snel hadden de dappere inwoners van Mechelen een rij gevormd en gaven ze emmers vol water door tot boven in de toren. Even later trok de nevel op en moesten de Mechelaars vaststellen dat er geen brand was, maar slechts een schijnsel van de maan. Sindsdien hebben ze de spotnaam: .....

In Dordrecht (Nederland) moest je belastingen betalen als je slachtvlees in de stad wou brengen. Twee mannen die net een schaap hadden gekocht zochten een manier om het schaap door de stadspoort te krijgen zonder de belasting te betalen. Ze zagen een vogelverschrikker, paktten zijn broek, pet en jas en kleedden het schaap aan. Vlak voor de poort lieten ze het schaap op zijn achterpoten staan en wandelden zo de stad in. Hun list was bijna gelukt. Dachten ze. Het schaap blaatte en ze moesten toch nog betalen. Ze zorgden wel voor de bijnaam voor de Dordtenaren: de .....

De inwoners van Vilvoorde (België) zijn nog altijd fier op hun spotnaam. Paardenbiefstuk staat op het menu van elk restaurant in de gemeente. De spotnaam is van de inwoners van Vilvoorde is .....

De inwoners van Aalst (België) kweekten niet alleen hop, maar waren ook bekend voor het kweken van uien. Ze hadden een uienmarkt. Ze worden 'ajuinboeren', 'ajuinfretters', of gewoon ..... genoemd.

5 . SPELEN MET JE NAAM

1. Bereken je naamgetal.

Daarvoor heb je je volledige naam nodig: al je voornamen en je familienaam. Hierbij heeft elke letter een waarde (zie tabel). Die getallen tel je bij elkaar op. Maak dit getal nog eens kleiner door de cijfers van het getal bij elkaar op te tellen. En herhaal dat totdat je maar 1 cijfer overhoudt. Dit cijfer is je naamgetal.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	B	C	D	E	F	G	H	I
J	K	L	M	N	O	P	Q	R
S	T	U	V	W	X	Y	Z	

Bijvoorbeeld: de auteur van 'Namen Noemen' heet **BIEKE SANTERMANS**.

Zoek de waarde van de letters op in de tabel: B = 2, I = 9, E = 5 enzovoort.

Tel de getallen bij elkaar op: $2 + 9 + 5 + 2 + 5 + 1 + 1 + 5 + 2 + 5 + 9 + 4 + 1 + 5 + 1 = 57$

Maak kleiner of herleid: $57 \div 5 + 7 = 12 \div 1 + 2 = 3$

Het naamgetal is 3.

3 betekent o.a. de kunstenaar met veel fantasie en expressief.

2. Bereken je **geboortegetal** of **levensweggetal**.

Schrijf je geboortedatum op met cijfers, tel ze op en maak ze kleiner.

Bijvoorbeeld, iemand die geboren is op 22 december 1946 heeft als numerieke geboortedatum 22.12.1946.

De som van de cijfers: $2 + 2 + 1 + 2 + 1 + 9 + 4 + 6 = 27$

Maak kleiner of herleid: $2 + 7 = 9$

Het levensweggetal is 9.

9 betekent o.a. de idealist die zich inzet voor een betere wereld.

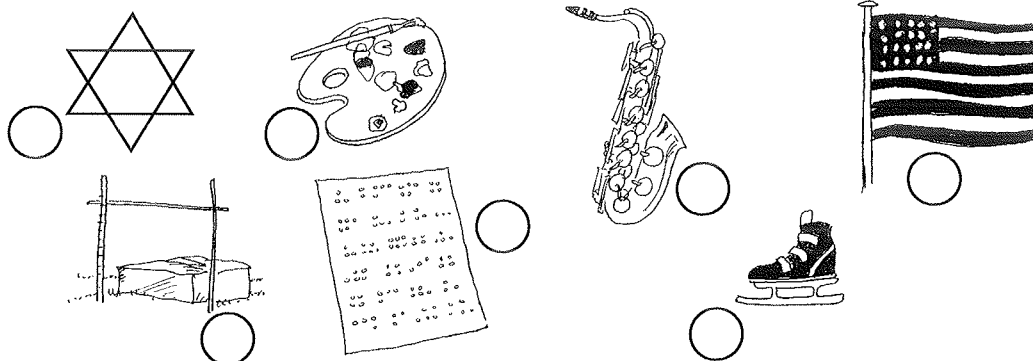

Zoek je eigen naamgetal en geboortegetal (levensweggetal).

Zoek je eigen naamgetal en geboortegetal (levensweggetal). Zoek de naamgetallen en de levensweggetallen van de volgende (beroemde) personen.

gegevens	naamgetal	geboortegetal
1. Anne Frank , het bekende Joodse meisje uit Nederland, gestorven tijdens Wereldoorlog II, werd geboren op 12 juni 1929.		
2. De Spaanse kunstschilder Salvador Felipe Jacinto Dali y Komenech werd geboren op 11 mei 1904.		
3. Sven Kramer werd geboren op 23 april 1986. Deze Nederlandse schaatser op de lange baanafstand werd wereldkampioen in 2009.		
4. Louis Braille , de Franse ontwerper van het brailleschrift, werd op 4 januari 1809 geboren. Dat is een schrift voor blinden.		
5. Op 6 november 1814 werd de Belg Aldophe-Antoine Joseph Sax , de uitvinder van de saxofoon in Dinant geboren.		
6. Tia Hellebaut , voor België winnaar van een gouden Olympische medaille hoogspringen, werd geboren op 16 februari 1978.		
7. Barack Hussein Obama II geboren in Honolulu (Hawaiï) op 4 augustus 1961 is de 44e president van de Verenigde Staten van Amerika.		

Zet het juiste nummer bij de tekening:

6. NAAMBELLEN

Een woord kun je gemakkelijker onthouden dan een reeks cijfers. Daardoor vervang je een deel van de nummerreeksen door een 'naam'. Om de cijfers om te zetten in letters, kijk je naar het toetsenbord van je telefoon of gsm. Wie vaak een sms verstuurt, kent dit letter- en nummer-schema waarschijnlijk al uit het hoofd.

0900 – 8844 wordt 0900 – TUIG

0800 – 7546 wordt 0800 – SLIM

Zoek welk nummer je vormt met deze namen:

0900 – NUBELLEN: 0900 – .....

0800 – AUTOHUUR: 0800 – .....

0800 – ELEKTRICIEN: 0800 - .....

0800 – PIZZERIA: 0800 - .....

0800 – RIJSCHOOL: 0800 - .....

Maak zelf een aantal naamnummers.

1	ABC 2	DEF 3
GHI 4	JKL 5	MNO 6
PQRS 7	TUV 8	WXYZ 9
*	0	#

